

SANTA MARIA DE BATET

Situació

Vista exterior de l'església des del costat nord-oest. El campanar, en bona part romànic, fou modificat. E. PABLO

L'església de Santa Maria de Batet centra, al cantó més septentrional del terme, un poble totalment disseminat, cap d'un municipi que L'any 1971 fou agregat al d'Olot, i que es troba a 658 m d'altitud, a la serra de Batet, a llevant de la plana d'Olot.

Mapa: 257M781. Situació: 31TDG602702.

Per anar-hi cal agafar des d'Olot la carretera que mena a Banyoles per Santa Pau i Mieres. Al cap d'l,5 km i a mà dreta neix una carretera asfaltada que arriba fins a la Trinitat de Batet, des d'on, amb mig quilòmetre més hom trobarà a mà dreta un camí carreter, el qual amb 500 m porta a Santa Maria de Batet. (ANM-JVV)

Història

El document més antic que coneixem on és esmentada la parròquia de Santa Maria de Batet data de l'any 977 i es tracta de l'acta fundacional del monestir de Sant Pere de Besalú. El comte bisbe Mir, artífex de la fundació, d'acord amb els seus germans Oliba i Sunifred, hi fa constar les propietats amb què dotà el nou cenobi, entre les quals s'esmenta, "... in parrochia sanctae Mariae de Batet... unum mansum quem vocant Gavalmac, quem habeo per alodium, sicut in nostra scriptura emptionis resonat".

Amb posterioritat, per un instrument datat L'any 1000 que fa referència a les donacions atorgades pel comte de Besalú, Bernat Tallaferro, a la canònica de Sant Genís i Sant Miquel de Besalú, anomenada més endavant de Santa Maria, sabem que entre les propietats cedides hi havia diversos masos situats dins la parròquia de Batet. Uns anys més tard, el 1020, el mateix comte llegà en el seu testament, a l'abadia de Sant Pere de Besalú, entre d'altres possessions, la tercera part dels drets de l'església de Santa Maria de Batet: "Et ad coenobium sancti Petri et sancti Primi qui est situs juxta castro Bisuldono... tertia parte de Ecclesia Sanctae Mariae qui est sita in Bated, cum decimis et primitiis et oblationibus fidelium..." Poc temps després, 1034, un personatge anomenat Durandus deixà també en testament al mateix monestir els delmes que posseïa a la parròquia de Batet. Encara dins l'onzena centúria es consigna una venda efectuada L'any 1078 per Pere de Batet, la seva muller Adela i llurs fills, al matrimoni format per Gonmar i Bidanella, d'un alou que tenien a la parròquia esmentada, en un lloc anomenat Ginabreda, per 10 sous de Besalú.

Les dades exposades permeten de suposar que el terme i la parròquia de Batet foren originàriament una possessió dels comtes de Besalú, els quals, mitjançant diverses donacions, l'anaren alienant a mans d'alguns cenobis, entre els quals el més important és, sens dubte, el monestir de Besalú. Tanmateix el fet que al segle XIV aparegui la vila de Batet sota la jurisdicció reial, fa pensar que la casa comtal de Besalú hi havia mantingut un cert domini i que devia passar al comtat de Barcelona quan es produí la unió entre les dues cases L'any 1111.

Al segle XIII, en una butlla del papa Innocenci IV datada L'any 1252 i a favor de l'abadia de Sant Pere de Besalú i on es confirmen les possessions d'aquest cenobi, consta, entre d'altres, sota la seva jurisdicció, l'església de Batet. d'altra banda els abats aconseguiren en aquesta època la senyoria alodial sobre les terres i nomenaren batlles de sac. Al final d'aquest mateix segle, en les relacions d'esglésies amb rendes pròpies que eren obligades a contribuir al sosteniment de les croades, figura, els anys 1279 i 1280, l'"ecclesia de Beceto" i "Baceto", respectivament. (Cal suposar que la grafia d'aquests noms és, sens dubte, una transcripció errònia a causa de la similitud de les lletres c i t en l'escriptura del segle XIII, essent, doncs, molt probable que en el document original hi hagués escrit "Beteto" i "Bateto".) Així mateix, L'any 1362, en el Llibre verd de la seu de Girona es fa esment de l'església de "Sancte Marie de Batheto", la qual en els

nomenclàtors de la diòcesi del final d'aquest segle és anomenada "Ecclesia parrochialis sancte Marie de Bateto".

Sabem, d'altra banda, que el rei Pere III el Cerimoniós al novembre de l'any 1366 ordenà, a fi de finançar una expedició a l'illa de Sardenya, la pignoració de la jurisdicció reial de diversos castells i parròquies que posseïa dins el territori de Besalú, i també el mer i mixt imperi i els serveis d'host i cavalcada; entre les parròquies hi ha una referència a Santa Maria de Batet, la qual des d'aquest moment passà a formar part del terme de la baronia de Santa Pau. Pocs anys després, el 1397, el rei Martí I renuncià a favor d'Hug III de Santa Pau, a recobrar la venda feta pel seu pare Pere III. L'any 1366, de manera que la parròquia de Batet quedà inclosa definitivament a la baronia esmentada.

Tenim notícia, gràcies a un inventari de béns i propietats datat el 1690, i fet redactar per Maria d'Oms i de Lanuça amb motiu de la mort del seu espòs, Ramon d'Oms i de Santa Pau, que al final de la dissetena centúria el lloc de Batet es trobava encara, entre d'altres indrets, sota la jurisdicció de la baronia de Santa Pau, la qual, segons el text de l'inventari, "se acostuma de arrendar a 160 dobles per any".

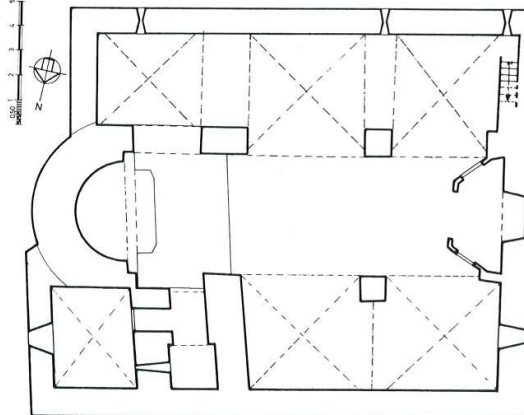
Posteriorment, en la tercera dècada del segle XVIII, diversos litigis d'origen familiar per a la possessió de la baronia tingueren com a conseqüència el traspàs de tots els dominis d'aquesta al marquesat de Moja.

L'església parroquial de Santa Maria de Batet, malgrat el seu origen romànic, ha estat molt modificada a través dels temps. Sembla que la volta de la nau i altres parts de la construcció van haver d'ésser reconstruïdes al final del segle XV, possiblement a causa dels desperfectes causats pels terratrèmols; així la volta de la nau, de mig punt, fou reconstruïda amb una d'apuntada. També foren afegides a l'estructura originària del temple pels costats de tramuntana (any 1581) i de migjorn (any 1785) unes capelles laterals i la sagristia. El campanar romànic fou sobrealçat al segle XVIII. L'any 1857 la façana del ponent fou refeta en estil neoclàssic. L'església fou restaurada novament després de les destruccions de l'any 1936. (MLIR)

Església

Vista amb detall de la capçalera de l'església, amb l'absis romànic, mig ofegat per les construccions posteriors. A. NOGUERA

Planta, a escala 1:200, de l'església, la qual, tot i les substancials modificacions que ha sofert, encara deixa endevinar la nau rectangular i l'absis semicircular a llevant que constituïen la seva estructura.

J. MARGUÍ-G. ANGLADA

El temple de Santa Maria de Batet és un edifici que ha patit profundes modificacions que n'han alterat l'arquitectura original.

En el seu estat actual es fa molt difícil escatir les parts que es conserven de l'edifici primitiu i encara també la seva estructura.

Amb tot, sembla molt clar, com a hipòtesi, que originàriament es devia tractar d'un temple d'una nau, capçada a llevant per un absis semicircular que encara es conserva, obert a la nau per un simple plec. Al cantó de tramuntana de la nau, que actualment és coberta amb una volta apuntada, es dreça el campanar de torre, que encara destaca per sobre el conjunt de les cobertes. Aquest correspon a l'obra original, i és una torre de planta quadrada amb tres pisos de finestres, sobre un alt sòcol, cec. El primer pis té una finestra senzilla, en arc de mig punt a cada façana, i el segon i el tercer presenten una finestra geminada a cada cara, amb la particularitat que els dos nivells són molt propers, de forma que l'arc de les finestres inferiors és a frec de l'ampit de les finestres superiors. Una coberta de teula, a quatre vessants, corona el campanar, que no presenta cap tipus d'ornamentació.

L'estructura original del temple fou profundament alterada per la construcció de capelles adossades als murs de la nau, que formen un nou conjunt de tres naus, i amb l'adossament d'una sagristia entre el campanar i l'absis que fou integrat en la nova estructura formal de l'església.

En el seu estat actual només podem assegurar que de l'església original es conserven l'absis, i el campanar. Aquest és la part més vistent, i presenta un aparell de carreus ben tallats i disposats molt ordenadament, en una disposició característica de l'arquitectura del segle XII garrotxí, moment en el qual cal situar-ne la construcció. (JAA-ANM)

Al terme parroquial, i de propietat privada, s'hi fa una missa anualment i el rés del rosari, hi ha: L'Oratori de la Sagrada Família, segons wikipèdia

Descripció

Petita ermita de planta quadrada (3 x 3 m), teulada a dues aigües i absis insinuat a la façana de migdia. A la façana nord es pot veure un porxo amb teulat a dues aigües, fet amb pilastres de rajols i la coberta sostinguda per bigues de fusta i plaques de fibrociment i teules. Aquest guarda la porta amb arc de mig punt, tancada per una reixa de ferro. El porxo data de l'any 1929, la capella fou restaurada per dins el gener de 1954 i per fora el novembre de 1951. L'interior es conserva de la mateixa manera que fa un segle el va veure Cèsar August Torras.

Història

Cèsar August Torras: "Oratori de la Sagrada Família, 620 m d'alçada. És una petita capelleta alçada fa pocs anys, en qual interior hi ha sols el lloch pera l'altar. Damunt d'aquest hi està representada la Sagrada Família, y als costats Sant Pere y Sant Isidre. Un reixat tanca la capella. Al celebrar-s'hi la missa, en els aplechs y festes marcades, els oyents estan a l'aire lliure y sols el celebrant resta cobert al peu de l'altar y dins l'oratori".

Oratori de Sant Ignasi al Pla de Godomar

La parròquia ara fa un centenar d'anys tenia rector i vicari.

